

פקודת ביטוח רכב מנועי (סיכוני צד שלישי) [נוסח חדש], תשל-1970 •

פרק א': פרשנות

1. בפקודה זו –

הגדרות

"בעל", לענין רכב שיש עליו הסכם שכירות או הסכם של מקח-אגב-שכירות – האדם המחזיק ברכב מכוח ההסכם;

"דרך ציבורית" – כל מקום שיש לציבור, כולו או מקצתו, גישה אליו;

"חבות טעונת ביטוח" – חבות שיש לכסותה בפוליסה, כאמור בסעיף 3;

"מבטח" – חברה, אגודה שיתופית או תתם המורשים לפי סעיף 7 לפסוק בעסקי ביטוח רכב מנועי;

"נוהג" – לרבות הגאי של רכב מנועי שיש בו אדם מיוחד להגירתו, וכל אדם אחר המועסק בנהיגת אותו רכב;

"עסק לביטוח רכב מנועי" – עסק של עשיית חווי ביטוח מפני אבדן רכב מנועי או נזק לרכב מנועי, או נזק הבא מן השימוש ברכב מנועי או עקב השימוש בו, ובכלל זה סיכוני צד שלישי;

"פוליסה" – לרבות כתב כיסוי וכתב כיסוי זמני;

"רכב מנועי" – רכב המונע בכוח מיכני מכל צורה שהיא, לרבות אופנוע עם רכב צדי או עם גרור או בלעדיהם, תלת-אופנוע, וכן אופניים ותלת-אופן המסתייעים במנוע, אך למעט רכב הנגרר על ידי רכב מנועי אחר;

"הרשות" – שר האוצר, או אדם או חבר-בני-אדם ששר האוצר מינה אותם בתודעה ברשות מות;

"תצהיר" – אמרה בכתב שניתנה בשבועה, בהן-צדק או בהצהרה, לפי פקודת השבועות, 1936¹, ואם ניתנה בתוך-לארץ – אמרה בכתב שניתנה בשבועה או בהן-צדק על פי דיני המקום שבו ניתנה.

פרק ב': חובת הביטוח

2. (א) בכפוף להוראות פקודה זו, לא ישתמש אדם – ולא יגרום ולא יניח שאדם אחר ישתמש – ברכב מנועי בדרך ציבורית, אלא אם יש על שימושם שלו או של האדם האחר באותו רכב פוליסה בת-תוקף לסיכוני צד שלישי לפי דרישותיה של פקודה זו.

(ב) העובר על הוראות סעיף קטן (א), דינו – מאסר שלושה חדשים או קנס 750 לירות, ורשאי בית המשפט, בנוסף לכל עונש אחר, לפסול אותו מקבל או מחזיק רשיון נהיגה כאמור בסעיף 36 לפקודת התעבורה², או לפסול מקבל או מחזיק רשיון רכב לסוג

חובת פוליסה לסיכוני צד שלישי

• נקבע בוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת ביתם י" באדר ב' תשל" (18 במרס 1970) לפי סעיף 16 לפקודת סודרי השלטון והמשפט, תש"ז-1948; הצעת הנוסח פורסמה בהג"ח 21, עמ' 478.

ע"ר 1947, חוט' 1, מס' 1568, עמ' 41; ס"ח 513, תשכ"ה, עמ' 2; תשכ"ט, עמ' 43.
1 ע"ר 1936, חוט' 1 מס' 623, עמ' 238.

2 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173; ס"ח תשכ"ז, עמ' 58.

מסויים של רכב או לרכב מסויים, לתקופה שלא תפחת משנים עשר חודש, זולת אם ראה להורות על פסילה לתקופה קצרה יותר מנסיבות מיוחדות שיפרש בפסק הדין; תחילת הפסילה וחישוב תקופתה יהיו כאמור בסעיף 42 לפקודה התעבורה.

(ג) מי שנפסל עקב הרשעה לפי סעיף זה יראוהו לענין פקודת התעבורה כאילו נפסל לפי הוראותיה.

הדרישות לגבי פוליסה

3. פוליסה לפי דרישותיה של פקודה זו היא פוליסה שהוציא אותה מבטח שהיה מורשה בשעת הוצאתה והיא מבטחת את בני האדם, או סוגי בני האדם, הנקובים בה, מפני כל חבות שהם עשויים לחוב בשל מותו או חבלת גופו של אדם, שנגרמו על ידי השימוש ברכב המנועי בדרך ציבורית או עקב השימוש כאמור; ואולם אין חובה שהפוליסה תכסה —

(1) חבות של מעביד בשל מוות או חבלת גוף של עובדו, אם החבות מכוסה לפי פרק ג' לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשכ"ח—1968³, או על ידי ביטוח מרצון, ובמידה שהיא מכוסה כאמור;

(2) חבות שבחזוזה.

פטור רשות מקומית

4. שר האוצר רשאי, בהודעה ברשומות, לפטור רשות מקומית מהוראות סעיף 2, אם יציבותה הכספית מניחה דעתו.

פטור תאגיד

5. (א) סעיף 2 לא יחול לגבי רכב מנועי של תאגיד שהרשות פטרה אותו מהחובה שלפיו, ואולם הרשות לא תתן לתאגיד פטור כאמור אלא אם נתקיימו בו תנאים אלה:

(1) הוא בעל מאה כלי רכב מנועיים לפחות;

(2) הוא מקיים קרן ערובה או סדרי ביטוח, שיש בהם, לדעת הרשות, כדי להבטיח כיסוי כל חבויות טעונות ביטוח שהתאגיד עשוי לחוב בהן, בלי שיהיה בכך כדי לסכן את יציבותו הכלכלית;

(3) הוא מקיים סדרים לבירור ולקיום החבויות האמורות, ולדעת הרשות אין הם מכבידים על הזכאים יותר משהיו מכבידים עליהם סדרי הביטוח לפי פוליסה של מבטח מורשה.

(ב) הרשות רשאית להתנות את מתן הפטור או המשך קיומו בתנאים נוספים, כפי שתמצא לנכון, ורשאית היא לבטל את הפטור, אם חדל להתקיים תנאי מהתנאים המפורטים בסעיף זה או מהתנאים הנוספים שקבעה.

רכב שסעיף 2 לא חל עליו

6. סעיף 2 לא יחול —

(1) לגבי רכב מנועי שהוא רכוש המדינה, או על אדם שבשירות המדינה המשתמש, או גורם או מניח שאדם אחר ישתמש, ברכב מנועי כאמור לשירותה של המדינה בלבד;

(2) לגבי רכב מנועי כשהוא נהוג לצרכי המשטרה בידי שוטר או לפי הוראותיו;

(3) לגבי רכב מנועי שהוא רכוש של רשות מקומית ששר האוצר פטר אותה לפי סעיף 4, או על אדם שבשירות אותה רשות מקומית המשתמש, או גורם או מניח שאדם אחר ישתמש, ברכב מנועי כאמור לשירותה של הרשות המקומית בלבד.

³ ס"ח 530, תשכ"ה, עמ' 108.

פרק ג': מבטחים, פוליסות ותעודות

7. (א) הרשות רשאית, בהודעה ברשומות, להרשות חברה, אגודה שיתופית או חתם שהוא חבר בהתאחדות חתמים המאושרת על ידי הרשות, לעסוק בעסקי ביטוח רכב מנועי, ובכלבד שלא תיתן הרשאה כאמור אלא אם יציבותם הכספית של החברה, האגודה או החתם מניחה דעתה.

הרשאת מבטחים

(ב) חדלה יציבותו הכספית של מבטח מורשה להניח דעתה של הרשות, רשאית היא, בהודעה ברשומות, להפקיע את ההרשאה שניתנה לו ולהודיע שאין הוא מורשה עוד לעסוק מכוח סעיף זה בעסקי ביטוח, ותקפה של ההודעה יהיה מן היום והשעה המפורשים בה.

8. (א) מבטח שנתבקש להוציא פוליסה לפי דרישות סעיף 3, כולן או מקצתן, לא יתנה הוצאתה בעשיית ביטוח נוסף בינו לבין המבקש.
(ב) מבטח המפר הוראת סעיף קטן (א), דינו – קנס 5,000 לירות.

איסור להתנות פוליסה בביטוח נוסף

9. (א) מבטח שהוציא פוליסה לפי דרישות סעיף 3, כולן או מקצתן, יוציא בו בזמן תעודת אישור (בפקודה זו – תעודת ביטוח) בטופס שנקבע ובציון הפרטים שנקבעו, ואפשר לקבוע טפסים שונים ופרטים שונים למקרים שונים ולנסיבות שונות.

תעודת ביטוח

(ב) לא יוציא מבטח לפוליסה אחת יותר מתעודת ביטוח אחת, אך מקום שבפוליסה אחת מכוסים כלי רכב אחדים, יוציא המבטח תעודת ביטוח נפרדת לכל אחד מכלי הרכב המכוסים בפוליסה.

(ג) לא יוציא מבטח תעודת ביטוח אלא לתקופה שבה היתה קיימת פוליסה בת-תוקף.

(ד) מבטח המפר הוראה מהוראות סעיף זה, דינו – קנס 5,000 לירות.

(ה) אין בהוראות סעיף זה כדי למנוע הוצאת תעודת ביטוח במקום תעודה שנשזעה או שאבדה, וכל מקום בפקודה זו שמדובר בהחזרת תעודת ביטוח, באכדנה או בהשחלתה, יתפרש כמדובר בכל התעודות שהוצאו כאמור ובהעתקיהן.

10. (א) על אף האמור בסעיף 9, רשאי מבטח, כל עוד לא הוציא את הפוליסה, להוציא כתב כיסוי זמני לתקופה שלא תעלה על שלושים יום מיום הוצאתו.

כתב כיסוי זמני

(ב) כתב כיסוי זמני יכלול תעודת ביטוח בטופס שנקבע ובציון הפרטים שנקבעו, ואפשר לקבוע טפסים שונים ופרטים שונים למקרים שונים ולנסיבות שונות; והראות סעיף 9(ב), (ד) ו-(ה) יחולו בשינויים המחוייבים.

(ג) מבטח שהוציא כתב כיסוי זמני רשאי להוציא את הפוליסה לתקופה שתחילתה כתחילת התקופה של כתב הכיסוי הזמני; משהוציא פוליסה כאמור בטל כתב הכיסוי הזמני מאליו.

11. פטרה הרשות תאגיד מכוח סעיף 5, תוציא הרשות לתאגיד תעודת פטור והוראות סעיפים 9(א), (ב) ו-(ה), 27, 39–45 ו-51, לענין תעודת ביטוח, יחולו, בשינויים המחוייבים, גם לגבי תעודת פטור.

תעודת פטור

פרק ד': חבויות בביטוח

12. המוציא פוליסה לפי סעיף 3 יהא חב, על אף האמור בכל דין, לשפות את המבוטחים הנקובים בה בשל חבות שהפוליסה אמורה לכסותה.

פוליסה מחייבת על אף כל דין

שינוי בעלות
ברכב אינו פטור

13. (א) מבטח שהוציא פוליסה לכיסוי חבות טעונת ביטוח – בין שהמבוטח היה חייב באותו ביטוח ובין שהיה פטור ממנו לפי סעיפים 4 או 5, בין שאותה חבות היתה טעונה כיסוי ובין שהיתה פטורה ממנו לפי הסיפה לסעיף 3 – ואירע מאורע הנותן עילה לחבות כזאת אחרי שהמבוטח העביר את הבעלות ברכב לאדם אחר (להלן – הבעל החדש), לא תישמע טענה מצד המבטח שהוא פטור מכיסוי החבות עקב ההעברה כאמור, אלא אם הוכיח אחת מאלה:

(1) שלא ידע על ההעברה וכי היה נמנע, מנימוקים סבירים, לבטח את הבעל החדש;

(2) שקיים ביטוח אחר לכיסוי החבות.

(ב) נמנעה טענה מצד המבטח כאמור בסעיף קטן (א), יחייבו הוראות הפוליסה שהוצאה למבוטח גם את הבעל החדש.

תנאים שאין להם
תוקף כלפי צד
שלישי

14. (א) תנאי בפוליסה שהוצאה לפי סעיף 3 האומר, שאם לאחר המקרה הממשש עילה לתביעה על פי הפוליסה ייעשה או לא ייעשה דבר פלוני כמפורש בתנאי, לא תנבע מן הפוליסה שום חבות או שתתחל חבות שנבעה ממנה – אין לו תוקף לגבי תביעות בשל חבות טעונת ביטוח.

(ב) האמור בסעיף קטן (א) אינו בא לבטל הוראה בפוליסה המחייבת את המבוטח להחזיר למבטח סכומים שנתחייב בהם לשיפוי תביעתו של צד שלישי ושילם אותם.

הגבלות שאין
להן תוקף כלפי
צד שלישי

15. מקום שהוצאה פוליסה לפי סעיף 3, לא יהיה תוקף, לגבי חבות טעונת ביטוח, לשום דבר בפוליסה הבא להגביל את ביטוחם של המבוטחים בה על סמך אחת הנסיכות האלה:

(1) הגיל או המצב הגופני או הנפשי של הנהגים ברכב;

(2) מצב הרכב;

(3) מספר האנשים המוסעים ברכב;

(4) משקלם וטיבם הפיסי של הטובין המובלים ברכב;

(5) הזמנים והשטחים שבהם משתמשים ברכב;

(6) כוחות-הסוס של הרכב או שוויו;

(7) מכשיר מיוחד המובל ברכב;

(8) מציאותם של סימני זיהוי מיוחדים על הרכב, שאינם סימני הזיהוי שמציאותם חובה לפי פקודה זו או לפי פקודת התעבורה.

סכום ששולם
על אף הגבלה
ניתן להיפרע

16. שום דבר האמור בסעיף 15 לא יחייב מבטח לשלם בשל חבותו של אדם כל סכום שאינו לשם הפטר מלא או חלקי מאותה חבות, וכל סכום ששילם מבטח, מכוח סעיף 15 בלבד, לשם הפטר מלא או חלקי מחבותו של אדם המכוסה בפוליסה, זכאי הוא להיפרע מאותו אדם.

חובתו של נתבע
למסור פרטים
על ביטוחו

17. (א) אדם הנתבע בשל חבות טעונת ביטוח – בין שהמבוטח היה חייב באותו ביטוח ובין שהיה פטור ממנו לפי סעיפים 4 או 5, בין שאותה חבות היתה טעונה כיסוי ובין שהיתה פטורה ממנו לפי הסיפה לסעיף 3 – חייב, לפי דרישה מאת האדם התובע או משמו, להודיע אם הוא מבוטח או לא מבוטח מפני אותה חבות בפוליסה, או שהיה מבוטח כאמור אילו המבטח לא ביטל את הפוליסה מעיקרה או הפקיעה; ואם הוא מבוטח או היה יכול להיות מבוטח כאמור – ימסור את הפרטים בדבר הפוליסה כפי שהם מפורטים בתעודת הביטוח שהוצאה לפי סעיף 9.

(ב) המפר, ללא הצדק סביר, הוראות סעיף זה, או המוסר כמזיד הרעצה כוחות בתשובה לזרישה האמורה, יאשם בעבירה.

18. מקום שהוצאה פוליסה לפי סעיף 3, וקרה למבוטח בה אחד המקרים האמורים בסעיף פים 29 או 30, לא ישפיע המקרה, על אף האמור בפקודה זו, על שום חבות טעונת ביטוח של המבוטח; אולם שום דבר האמור בסעיף זה לא יפגע בזכויות כנגד המבטח שהעניקה הפקודה לאדם שכלפיו נוצרה אותה חבות.

הליכים מסוימים שאינם משפיעים על זכות צד שלישי

19. ניתן פסק דין נגד מבוטח בשל חבות טעונת ביטוח ואותה חבות מכוסה על ידי ביטוח – בין שהמבוטח היה חייב באותו ביטוח ובין שהיה פטור ממנו לפי סעיפים 4 או 5, בין שהחבות היתה טעונה כיסוי ובין שהיתה פטורה ממנו לפי הסיפה לסעיף 3 – ישלם המבוטח לבני האדם הזכאים ליהנות מפסק הדין כל סכום שיש לשלמו בשל אותה חבות, לרבות מה שיש לשלם בשל הוצאות המשפט ובשל ריבית המשתלמת על אותו סכום מכוח כל דין בענין הריבית בפסקי דין, אף אם הוא זכאי לבטל את הפוליסה מעיקרה או להפקיעה או כבר ביטלה או הפקיעה, והכל בכפוף לסעיפים 22 עד 26.

זכות הגיווק להיפרע מן המבטח

20. אין בהוראות סעיף 19 כדי למנוע את הגיווק מלתבוע את המבטח יחד עם המבוטח.

זכות הגיווק לתבוע יחד

21. (א) קיים ביטוח של חבות טעונת ביטוח – בין שהמבוטח היה חייב באותו ביטוח ובין שהיה פטור ממנו לפי סעיפים 4 או 5, בין שאותה חבות היתה טעונה כיסוי ובין שהיתה פטורה ממנו לפי הסיפה לסעיף 3 – ואירע מאורע הנותן עילה לחבות כזאת, אלא שאי אפשר לתבוע את המבוטח או ליתן פסק דין נגדו מחמת אותה מאלה:

כשאין המבוטח יכול להתבוע

(1) הרכב שבאמצעותו נגרם המאורע היה בבעלות של מדינת-חוץ או של האומות המאוחדות, או שהיה בבעלות אדם שאין לתבוע מחמת חסינותו או שאדם כאמור נהג ברכב;

(2) המבוטח הוא בן-זוגו של הנפגע;

ישלם המבטח לגיווק או לשאיריו מה שהיה חייב לשלם לפי סעיף 19 אילו היה ניתן פסק דין נגד המבוטח.

(ב) היה ביטוח בשל חבות לגזקי רכוש ונתקיימו הנסיבות האמורות בסעיף קטן (א), ישלם המבטח לגיווק או לשאיריו מה שהיה חייב לשלם למבטח לפי תנאי הפוליסה.

22. היה הסכום שהמבוטח חב לשלם לפי הוראות סעיפים 19 או 21(א), בשל חבותו של מבוטח בפוליסה, עולה על הסכום שהיה חב לשלם בשל אותה חבות לפי הפוליסה אילולא אותן הוראות, זכאי הוא להיפרע מן המבוטח את העודף.

זכות המבטח להיפרע עודף חיובו

23. המבטח לא יהיה חייב לשלם לפי סעיף 19 בשל פסק דין שניתן, אם לא הודיעו לו על הגשת התובענה לבית המשפט לפני שהוגשה או תוך שבועה ימים לאתר שהוגשה או אם ביצעו של פסק הדין מעוכב מחמת ערעור.

תנאי לחיוב המבטח לפי פסק דין

24. מבטח לא יהיה חייב לשלם לפי סעיפים 19 או 21(א) בקשר לחבות, אם לפני המאורע שגרם למוות או לחבלת הגוף שמהם נובעת החבות ביטלה הפוליסה בהסכמה הדדית או בתוקף הוראה שבפוליסה; אולם אם היתה סיבת הביטול, או אותה הסיבת לכך, כרוכה בכשרו של בעל הפוליסה לנהוג ברכב, בדרכי נהיגתו ברכב או בהיזונו פורע או מופרע,

כשבטלה הפוליסה לפני המאורע